

HANDVAT 58: RISICOFACITOR “TROPISCHE ZIEKTE VROUW”

Vraag in ZwangerWijzer: “Heb of had je een ziekte waarvoor je onder behandeling bent of was van een arts?”

Geconstateerd risico “Tropische ziekte vrouw”

Doel en toepassingsgebied

Beperkte achtergrondinformatie voor preconceptiezorg-consulent over risicofactor “Tropische ziekte in voorgeschiedenis vrouw” om goede informatie hierover te kunnen geven.

Informatie

Achtergrondinformatie zorgverlener

Tropische ziekten vormen voornamelijk een risico wanneer deze tijdens een zwangerschap worden opgelopen. Preconceptieel kan voor een aantal ziekten vaccinatie plaatsvinden. Let wel, vaccinaties met zgn “levende vaccins” zijn gecontra-indiceerd tijdens de zwangerschap. Bij reizen naar landen waar tropische ziekten aanwezig zijn èn tegelijkertijd zwangerschapswens is, dient goede voorlichting gegeven te worden over de consequenties van een tropische ziekte tijdens een zwangerschap. Op grond van de verkregen informatie kan worden voorgesteld om endemische gebieden te vermijden of tijdelijk af te zien van zwangerschap.

Voorlichting wordt verstrekt door huisartsen, GGDs, Tropencentrum AMC, Havenziekhuis Travel Clinic Rotterdam, Poli infectieziekten Leids Universitair Medisch Centrum en door diverse vaccinatiebureau’s en arbodiensten. Adressen zijn te vinden via het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigers (www.lcr.nl).

In onderstaande tabel staan de meest voorkomende tropische ziekten onder reizigers en welke preventieve maatregelen mogelijk zijn tegen die specifieke ziekte. Bij vaccinatie moet worden nagevraagd hoe lang er gewacht moet worden met een zwangerschap.

Sinds 2015 is er veel media-aandacht voor het zikavirus. Het zikavirus wordt overgebracht door bepaalde muggen, de gelekoortsmug, *Aedes aegypti*, en de Aziatische tijgermug, *Aedes albopictus*. Deze muggen komen niet van nature voor in Nederland. De ziekte (zikakoorts) verloopt over het algemeen vrij mild, doch kan soms tot ernstige neurologische complicaties leiden, zoals het Guillain-Barré Syndroom. De meeste mensen krijgen helemaal geen klachten. Wetenschappelijk zijn er zeer sterke aanwijzingen dat zikakoorts tijdens de zwangerschap ernstige aangeboren afwijkingen (microcefalie) van het kind veroorzaakt.

Naam tropische ziekte	Preventieve maatregelen
Buiktyfus	Vaccinatie
Cholera	Hygiënische maatregelen
Difterie	Vaccinatie en hygiënische maatregelen
Echinococcose (vossen-/hondenlintworm)	Hygiënische maatregelen en vermijden contact vossen/honden
Geelzucht (hepatitis A)	Vaccinatie en hygiënische maatregelen
Gele koorts	Vaccinatie (vaak verplicht!)
Hoogteziekte	Afdalen (geleidelijk)
Japanse encefalitis	Hygiënische en anti-muggen maatregelen

Knokkelkoorts (Dengue)	Anti-muggen maatregelen
Legionella	Leidingen laten doorlopen met heet water (stoom niet inademen!!)
Malaria	Preventieve medicatie en anti-muggen maatregelen
Meningitis	Vaccinatie
Poliomyelitis	Vaccinatie
Rabiës	contact met straathonden vermijden
Reizigersdiarree	Hygiënische maatregelen
Schistosomiasis	Contact met leefomgeving slak vermijden (vnl. water)
Tekenencefalitis	Tekenpreventie
Tetanus	Vaccinatie
Tuberculose	Vaccinatie
Vogelgriep	Vermijden direct contact vogels
West Nile virus	Anti-muggen maatregelen
Ziekte van Lyme	Tekenpreventie
Zikakoorts.	Anti-muggen maatregelen

Informatie cliënt

Tropische ziekten kunnen vooral tijdens een zwangerschap problemen geven. Een bekend voorbeeld is Zikakoorts. Deze ziekte wordt verspreid door specifieke muggen die in de tropen veel voorkomen. Dit virus kan bij het ongeborn kind ernstige afwijkingen veroorzaken. Daarom is het belangrijk om bij kinderwens en het plannen van reizen naar landen waar tropische ziekten voorkomen, vóóraf goede adviezen in te winnen over de gevolgen van zo'n ziekte tijdens een mogelijke zwangerschap en eventuele preventieve maatregelen. U kunt overwegen af te zien van uw vakantieplannen of tijdelijk een eventuele zwangerschap uit te stellen. Deze voorlichting wordt gegeven door huisartsen, GGDs en een aantal specifieke vaccinatie- en reizigersbureau 's.

Meer informatie hierover kunt u vinden op Landelijk Coördinatiecentrum Reizigers (www.lcr.nl). Geef specifiek aan dat u zwangerschapswens heeft, als u informatie gaat inwinnen. Vraag bij een vaccinatie na of u direct erna zwanger kunt worden of beter nog kunt wachten en zo ja, hoe lang.

Concrete aanbevelingen

- Bij zwangerschapswens en een geplande reis naar een land waar tropische ziekten voorkomen is het verstandig van tevoren informatie in te winnen over de gevolgen van tropische ziekten tijdens een zwangerschap en mogelijke preventieve maatregelen bij huisartsen, GGD-en, Tropencentrum AMC, Havenziekhuis Travel Clinic, Poli infectieziekten Leids Universitair Medisch Centrum en diverse vaccinatiebureau's en het Landelijk Coördinatiecentrum Reizigers (www.lcr.nl). Naar aanleiding vn de informatie kunnen passende preventieve maatregelen worden genomen. Ook kan eventueel worden besloten de reisbestemming te veranderen of zwangerschap uit te stellen.
- Bij vaccinatie navragen hoe lang er gewacht moet worden met een eventuele zwangerschap.

Bronnen

1. Goddard J. Essential Facts about Mosquitoes and Zika Virus. Am J Med. 2016 Aug
2. 20. pii: S0002-9343(16)30798-7.
3. Goorhuis A, Grobusch MP. Zika virus: who's next? Lancet Infect Dis. 2016 Sep 1. pii: S1473-3099(16)30316-4.
4. RIVM .Zikavirus. <http://www.rivm.nl/Onderwerpen/Z/Zikavirus>
5. Wildschut HIJ, den Hollander NS, Cohen-Overbeek, van der Schoor S, van Goudoever J. Centrale zenuwstelsel. microcefalie. In: Wildschut HIJ, Van Goudoever JB, den Hollander NS, Keirse E de Wert G (Red) Foetale en neonatale screening op aangeboren afwijkingen. Amsterdam Reed Business 102- 108, 2011
6. Malaria. Preconceptionele advisering. EAP Steegers et al. (in bewerking)
7. www.lcr.nl
8. www.tropencentrum.nl